

Handleiding handhaving bespoedigen

Oktober 2023

Aanleiding

De Gelderse fractie van de Partij voor de Dieren krijgt als fractie regelmatig de vraag of wij iets kunnen doen aan een gebrek aan handhaving. Voorbeelden:

- Begin juni kregen we deze vraag: *"Op 15 april '23 vond ik een actieve broedkolonie aan van minstens 20 bezette nesten. Op 13 mei was deze hele broedkolonie vernietigd. Het betrof een eiland in een waterplas waar een baggerbedrijf actief is. Provincie Gelderland is bevoegd gezag om de Wet natuurbescherming te bewaken. Ten eerste is behoud van de oeverwaluw een doelstelling voor het Natura 2000-gebied. Ten tweede zijn oeverwaluwnesten jaarrond beschermd. Ten derde is het verboden om nesten tijdens het broedseizoen te slopen. Kunt u hier actie tegen ondernemen, dat de provincie hier beter op toe ziet?"*
- Eind juni kregen we de volgende vraag: *"Langs deze weg, verzoek ik uw fractie om ondersteuning bij onderstaande bureaucratische (doorschuif-)procedure Handhaving en Vergunningverlening. De wet Natuurbescherming (bescherming van vogels, tijdens broedseizoen) wordt faliekant overtreden door een belangrijke uitvoerder (Woningstichting Wageningen) en broedende vogels en hun kroost zijn hiervan de ongevraagde dupe! Ik hoop op uw steun, in dezen!"*

Danielle van de Weerd heeft in mei 2023 tijdens een bijeenkomst over het Gelderse VTH-stelsel vragen gesteld over waar burgers met klachten terecht kunnen omdat dit erg onduidelijk is.

Deze handleiding legt uit welke stappen men kan doorlopen om handhaving te verzoeken.

Wat kunnen burgers zelf doen?

Eerste stap: Direct contact of klacht indienen

- U kunt proberen direct contact te leggen met de uitvoerders en/of opdrachtgevers van bijvoorbeeld de uitvoerders. De griffie van de provincie Gelderland adviseert dit te doen, omdat de bestuurlijk-juridische weg vaak lang, traag en minder effectief is in specifieke situaties.
- Als u een klacht heeft over geluid-, geur- stof- of stankoverlast kunt u een klacht indienen, ook als u niet weet waar het vandaan komt. Bijvoorbeeld als u wilt dat een handhaver gaat kijken en er iets van zegt. Of dat men wil klagen over bijvoorbeeld geluidsoverlast, zonder dat men een officieel juridisch besluit hierover wil ontvangen. Of men geeft aan dat men zwemmersjeuk heeft opgelopen in een zwemplas en wil dat er borden komen te staan met "zwemmersjeuk" of erger in geval van blauwalg "verboden te zwemmen". Dit soort klachten kunt u indienen via het provincieloket: <https://milieuklacht.gelderland.nl>, of provincieloket@gelderland.nl - (026) 359 99 99 (algemeen nummer, u wordt doorverbonden).

Tweede stap: Handhavingsverzoek

Als een gesprek met de uitvoerders of het indienen van de klacht niks oplevert, of als u gelijk zwaarder geschut in wilt zetten, kunt u een handhavingsverzoek indienen bij de provincie. Zo vraagt u Gedeputeerde Staten om handhavend op te treden tegen de overtreder. Dit is een juridische procedure die over het algemeen wel een aantal weken in beslag neemt. Volgens de griffie worden besluiten daarover soms uitgesteld, dat is o.a. vanwege de enorme hoeveelheid aanvragen. Aan een verzoek tot handhaving zijn geen kosten verbonden.

- Voordat u een handhavingsverzoek indient:
 - Controleer of de Provincie het bevoegd gezag is. Dit betekent dat de provincie hiervoor vergunningen verleend en handhavend optreedt als zonder of in afwijking van de vergunning activiteiten worden ontplooid. Zie onderaan dit document voor wetten waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Op deze pagina kunt u verleende omgevingsvergunningen vinden waarvoor de provincie Gelderland bevoegd gezag is: <https://www.odregionijmegen.nl/verleende-vergunningen-ippc-bedrijven/>.
 - Controleer of u een belanghebbende bent. Alleen dan kunt u een handhavingsverzoek doen. Een belanghebbende is een persoon of organisatie die een objectief, persoonlijk, eigen, rechtstreeks en actueel belang heeft bij het project waarover het verzoek gaat. Een voorbeeld: als uw buurman een windmolen in zijn tuin zet, bent u belanghebbende. De windmolen heeft namelijk ook invloed op uw woonplezier. Bent u geen belanghebbende? Dan kunt u eventueel hulp inschakelen van een organisatie die wel belanghebbende is. Dat

kan bijvoorbeeld [Mobilisation for the Environment](#) zijn als het gaat over natuur/stikstof of klimaat, omdat in hun statuten staat dat zij hiervoor opkomen.

- Hoe dient u een handhavingsverzoek in?
 - Men kan een handhavingsverzoek indienen via Post@gelderland.nl. Zij zetten het verzoek door naar juristen die hierover een juridisch besluit nemen.
 - U moet in uw mail expliciet vermelden dat u een handhavingsverzoek wil. Bijvoorbeeld door aan geven dat u wilt dat er gehandhaafd wordt. Of door te zeggen "*ik dien hierbij een handhavingsverzoek in of een verzoek tot handhaving*".
 - Zet in het handhavingsverzoek waartegen volgens u handhavend moet worden opgetreden, om welk bedrijf het gaat, op welk adres het bedrijf gevestigd is en welke overtreding u denkt dat wordt begaan. Zet ook uw eigen naam en adres in het verzoek zodat kan worden gecontroleerd of u belanghebbende bent. Als u hiervoor bewijs heeft, kunt u dit toevoegen. Als u zeker weet wie de overtreder is, kunt u deze vermelden.
- Nadat u het handhavingsverzoek hebt ingediend:
 - Binnen 8 weken ontvangt u een besluit. Deze termijn kan eenmalig worden verlengd met een "redelijke termijn". Als de provincie niet binnen 8 weken heeft beslist en de termijn niet heeft stilgelegd of verlengd, kunt u een ingebrekestelling versturen. Daarmee geeft u de provincie nog twee weken om te reageren. Als ze dan nog niet reageren kunt u ze een dwangsom opleggen.

Derde stap: Commissie Rechtsbescherming

Wanneer een handhavingsverzoek wordt afgewezen, kan men nog naar de [Commissie Rechtsbescherming](#) stappen om bezwaar te maken. Onderaan ieder besluit staat of en binnen welke termijn u een bezwaarschrift kunt indienen (meestal binnen 6 weken) en aan wie u dat moet adresseren.

- U kunt uw bezwaar per [post](#) of per [e-mail](#) indienen, of via het [portaal Rechtsbescherming](#). Hiervoor heeft u DigiD, eHerkenning of eIDAS nodig.
- U schrijft het bezwaarschrift in het Nederlands. Het moet in ieder geval bevatten:
 - uw naam en adres
 - uw handtekening
 - de datum waarop u het bezwaarschrift schrijft
 - een kopie of een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt
 - de reden waarom u bezwaar maakt (de gronden van het bezwaar)
- De verdere bezwarenprocedure kunt u [hier](#) vinden.

Wat kan de Gelderse fractie van de Partij voor de Dieren doen?

- Schriftelijke vragen stellen aan de gedeputeerde om het gebrek aan handhaving aan de kaak te stellen.
- Het onderwerp agenderen voor bespreking via de agendacommissie. In dat geval moet de basis bestaan uit meer dan enkele incidenten of casussen en meer gaan over de werking van het stelsel in het geheel. Een goede onderbouwing hiervan is essentieel. Risico hiervan is dat het een algemeen verhaal wordt. Dit is dan ook meer een weg voor de lange adem.
- Het functioneren van het VTH-stelsel en overtredingen van de Wnb, zoals het verstoren van vogels in het broedseizoen, heeft de volle aandacht van de fractie, zowel in het debat als via het stellen van ambtelijke en schriftelijke vragen (zie bijvoorbeeld <https://gelderland.partijvoordedieren.nl/vragen/schriftelijke-vragen-vuurwerk-afsteken-in-het-broedseizoen-%C3%A9n-in-en-nabij-natura2000-gebieden>).

Voor welke zaken is provincie bevoegd gezag?

Provincies hebben bevoegdheden en taken waaronder ruimtelijke ordening, regionale mobiliteit, cultuur en regionale economie. Deze vloeien voort uit onder andere de Wet natuurbescherming (Wnb), Waterwet, Wet milieubeheer, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Deze wetten gaan 1 januari 2024 over naar de Omgevingswet. Zie verder ook het [Beleidsplan VTH](#).

- *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)*: De provincie is verantwoordelijk voor het verlenen van omgevingsvergunningen voor activiteiten die invloed hebben op de fysieke leefomgeving, zoals bouwprojecten en milieu-activiteiten. (<https://www.gelderland.nl/vergunningen/verzoek-handhaving-wabo>).
- *Wet ruimtelijke ordening (Wro)*: De provincie heeft een rol bij het opstellen van provinciale ruimtelijke plannen, zoals de provinciale structuurvisie en het provinciaal omgevingsplan.
- *Wet natuurbescherming*: De provincie is verantwoordelijk voor het beheer en de bescherming van natuurgebieden binnen haar grondgebied.
- *Wet milieubeheer*: De provincie houdt toezicht op en handhaaft milieuregelgeving voor bedrijven en instellingen binnen de provincie.
- *Provinciale Waterverordening*: De provincie stelt regels op voor het beheer en de bescherming van waterlichamen binnen haar provincie.
- *Provinciale wegen*: De provincie beheert en onderhoudt provinciale wegen en infrastructuur.
- *Omgevingsverordening*: De provincie kan specifieke regels en voorschriften opstellen met betrekking tot ruimtelijke ordening, milieu en andere zaken binnen haar grondgebied.
- *Gebiedsgerichte wet- en regelgeving*: Afhankelijk van specifieke omstandigheden en projecten kan de provincie ook bevoegd gezag zijn voor andere wet- en regelgeving, zoals de Flora- en faunawet (nu de Wet natuurbescherming) en de Waterwet.